

RISE klimatdatabas för livsmedel – för en hållbar konsumtion

RISE klimatdatabas för livsmedel används av många aktörer i samhället idag, såväl offentliga som privata. Databasen är framtagen för att öka medvetenheten om olika råvarors klimatpåverkan. Det övergripande syftet för RISE är att genom ökad kunskap minska klimatpåverkan från livsmedelskonsumtion och i samarbete med olika aktörer i livsmedelskedjan på så sätt bidra till en hållbar konsumtion och produktion av livsmedel. Idag finns det flera sätt att använda och ta del av innehållet i klimatdatabasen. Därför har vi tagit fram en guide som beskriver på vilka sätt som klimatdatabasen kan användas och hur man som kund får ut mesta möjliga nytta av den, beroende på vilket syfte man har.

Specifika klimatavtryck för cirka 750 livsmedelsprodukter

RISE klimatdatabas för livsmedel innehåller klimatavtryck (carbon footprints) för cirka 750 livsmedelsprodukter. Klimatavtrycken bygger på livscykelanalysmetodik (enligt ISO 14 040-serien).

En livsmedelsråvara kan ha olika klimatavtryck beroende på produktionsmetod och olika geografiska ursprung t ex odlingsland, ekologisk/konventionell produktion, odling på friland eller i växthus. Livsmedelsprodukterna i RISE klimatdatabas är kopplade till och matchade med artiklarna i Livsmedelsverkets livsmedelsdatabas (www.livsmedelsverket.se/livsmedelsdatabasen). Datatillgängligheten för klimatinformation varierar för olika livsmedelsprodukter vilket innebär att kvaliteten kan variera mellan olika produkter och produktgrupper. RISE har kvalitetsgranskat och i vissa fall modellerat data för produkter så att resultatet kan anses som bästa tillgängliga data i kvalitet och omfattning representativt för svensk konsumtion.

RISE klimatdatabas är en sammanställning av en mycket stor mängd information och är framtagen för att användas på den svenska marknaden. Störst nytta gör den genom att visualisera aggregerad klimatinformation av måltider eller livsmedelsinköp genom olika verktyg och applikationer hos våra kunder. Klimatdatabasen är under ständig utveckling och uppdateringar görs årligen.

Behov styrande för hur klimatdatan används

Behoven hos våra kunder ser olika ut beroende på vilken målsättningen är. Därför kan RISE klimatdatabas användas på olika sätt genom olika typer av verktyg. Ett exempel är befintliga kostdatasystem för storköksverksamheter som kompletterats med klimatinformation så att resultatet blir både närings- och klimatberäknade menyer. Ett annat exempel kan vara framtagande av rapporter och nyckeltal för klimatavtryck från inköpta livsmedel över tid, vilka kan tjäna som grund för att sätta och följa upp strategiska klimatmål inom en kommun eller för ett företag. Klimatdatabasen används även i applikationer som riktar sig till den privata livsmedelskonsumenten för att underlätta klimatsmarta val. Beroende på

sammanhang och syfte har användare och aktörer olika krav på datakvalitet och detaljnivå. RISE arbetar därför också med företag, organisationer och start-ups för att utveckla kundspecifika lösningar. Klimatdatabasen är även ett viktigt underlag i många forskningsprojekt samt rekommenderas som grund för klimatberäkningar inom WWF:s koncept One Planet Plate.

Företag som idag eller inom kort erbjuder tjänster som baseras på RISE klimatdatabas är:

- 2050 Consulting AB
- CarbonCloud AB (CarbonAte)
- CGI Soumi OY (Aromi)
- Consupedia AB
- Foodfighters AB
- Foptec AB (Foptec Recipe Explorer)
- Klimato AB
- Kost och Näringsdata AB (Dietist Net)
- Mashie FoodTech Solutions AB (Matilda, Mashie, Aivo och Hantera),
- Millum AS (Modulen Menybank i Millum Procurement)
- Position Green AB
- Qvanti AB (med plattformen FreshX)

Framför allt används idag klimatdata för tre nivåer; Öppna listan, Leasing och Företagsspecifika produkt- och verktygsmodelleringar med RISE klimatdatabas som grund.

Öppna listan – ett axplock ur RISE klimatdatabas

Öppna listan är framför allt ett informationsmaterial för RISE Klimatdatabas där ett utdrag ur databasen visas för att öka förståelsen för hur innehållet i databasen ser ut, men också för att hjälpa våra kunder, intressenter och allmänheten att öka sin medvetenhet kring olika livsmedels klimatpåverkan.

Öppna listan visar exempel på en sorts produktion för ett fyrtiotal livsmedel, d v s endast några få procent av innehållet i klimatdatabasen. Informationen ger endast en generell bild av produktens klimatpåverkan eftersom det kan finnas en variation beroende på framför allt produktionsmetod och ursprung.

Förutom att visa på klimatavtrycken från ett axplock livsmedel beskriver även Öppna listan metodval och avgränsningar som gjorts för de klimatavtryck som redovisas i RISE klimatdatabas. För att kunna jämföra olika klimatavtryck är det nödvändigt med samma metodik i dataframtagandet.

Organisationer eller företag som använder sig av Öppna listan ska referera till aktuell version av dokumentet, t ex ”Öppna listan – ett utdrag från RISE klimatdatabas för livsmedel v 1.7” för att undvika eventuella missförstånd att det är hela RISE klimatdatabas som avses.

Leasing av RISE klimatdatabas

För företag och organisationer som planerar att använda klimatavtrycken i verktyg för aggregerad klimatinformation som klimatberäkning av måltider, sammansatta produkter, livsmedelsinköp samt som underlag för mer klimatmedvetna val, rekommenderas en leasing som ger en komplett tillgång till innehållet i RISE klimatdatabas.

Leasing av RISE klimatdatabas är den användningsform som flest kunder använder idag. Kunden erhåller då oftast klimatdata genom ett verktyg och använder informationen för att t ex klimatberäkna måltider och för att prioritera vilka måltider eller råvaruval som gör störst skillnad med avseende på att minska klimatpåverkan.

RISE klimatdatabas används även för att följa upp livsmedelsinköp och för framtagning av strategiska klimatnyckeltal för att nå uppsatta klimatmål inom företag eller offentliga organisationer. Kommuner, landsting/regioner och privata restaurangaktörer använder idag RISE klimatdatabas i sin dagliga verksamhet. Databasen används även av livsmedelsproducenter som en del av deras produktutvecklingsarbete eller för klimatrapportering (scope 3).

RISE klimatdatabas leasas mot en årlig kostnad. Vid leasing krävs även ett nyttjanderättsavtal som definierar hur informationen om klimatavtryck för enskilda artiklar får nyttjas.

Leasingkunder kan vid behov, och efter medgivande från RISE, använda Klimatdatabasen som referens i sin marknadskommunikation.

Företagsanpassade produkt- och verktygsmodelleringar med RISE klimatdatabas som grund

Med ett leasingavtal som grund kan RISE i nästa steg hjälpa exempelvis livsmedelsproducenter och handeln att ta fram klimatavtryck för företagets produkter eller sortiment. Data från klimatdatabasen modifieras eller kompletteras då med företagsspecifika data för en mer anpassad klimatberäkning. Om man som företag vill kunna synliggöra klimatpåverkan från sina produkter i sin marknadskommunikation eller önskar hjälpa slutkonsumenter till ett mer klimatsmart produktval är detta upplägg att föredra.

Företagsanpassade produkt- och verktygsmodelleringar med RISE klimatdatabas som grund innebär dels en leasingkostnad för Klimatdatabasen samt en engångskostnad för modifieringsarbetet eller framtagandet av eventuellt klimatberäkningsverktyg. Data från klimatdatabasen modifieras eller kompletteras då, t ex med aktuella recept, energikällor och energiåtgång för specifikt land/produktionsanläggning, förpackningslösningar, produktionssvinn, för att så precist som möjligt representera företagets specifika produkt. Med modifierade klimatdata som grund kan kunden använda informationen för att underlätta aktiva klimatval för sina kunder.

Tillsammans med enskilda företag kan specifika beräkningsverktyg utvecklas som kan användas för klimatberäkning i företagets produktutveckling alternativt vid förändring av recept eller kopplat till transport eller förpackning av enskild produkt.

För mer information och kontakt:

klimatdatabas@ri.se

Britta Florén, tfn: 010-516 66 66

Thomas Angervall, tfn: 010-516 66 74

Josefin Sjons, tfn: 010-516 66 20